

ÜLESTÕUSMISAJA VII PÜHAPÄEV AD 2020

1Kn 19:8–13 (Ap 1:12–14; Jh 7:37–39)

8 Siis¹ ta tõusis, sõi ja jõi ning käis selle söömise rammuga nelikümmend päeva ja nelikümmend ööd kuni Jumala mäeni, Hoorebini.

9 Seal läks ta ühte koopasse ja ööbis seal. Ja vaata, temale tuli ISSANDA sõna, kes küsis temalt: «Mis sa siin teed, Eelija?»

10 Ja ta vastas: «Ma olen tõsiselt ägestunud ISSANDA, vägede Jumala pärast, sest Iisraeli lapsed on hüljanud Sinu lepingu, nad on kiskunud maha Sinu altarid ja on mõõgaga tapnud Sinu prohvetid. Mina üksi olen üle jäänud ja nad püüavad võtta mu hinge.»

11 Siis ta ütles: «Mine välja ja seisa mäe peal ISSANDA ees!» Ja vaata, ISSAND läks mööda, ja tugev ning võimas tuul, mis lõhestas mägesid ja purustas kaljusid, käis ISSANDA ees. Aga ISSANDAT ei olnud tuules. Ja tuule järel tuli maavärisemine, aga ISSANDAT ei olnud maavärisemises.

12 Ja maavärisemise järel tuli tuli, aga ISSANDAT ei olnud tules. Ja tule järel tuli vaikne, tasane sahin.

13 Kui Eelija seda kuulis, siis ta kattis oma näo kuuega ja läks välja ning seisis koopasuus. [Ja vaata, temale kostis üks hääl, kes küsis: «Mis sa siin teed, Eelija?»]²

Sissejuhatus

Juudi traditsioonis liigitatakse Kuningate raamat[ud]³, nagu ka Joosua, Kohtumõistjate ja Saamueli raamatud, «varajaste prohvetite» alla⁴, kristlikus traditsioonis loetakse nad enamasti «ajalooramatute» hulka. Vana traditsiooni kohaselt on Kuningate raamatu[te] autoriks suuremas osas prohvet Jeremija⁵, uuem piibliteadus on enamasti seisukohal, et

¹ Eelnevad salmid kõnelevad sellest, kuidas Eelija, kes oli võitnud ja tapnud Baali prohvetid, põgeneb tagakiusamise eest ning soovib surra. Talle ilmub aga kahel korral Issanda ingel, kes kosutab teda söögi ja joogiga ning julgustab teda edasi minema, öeldes: «Tõuse üles, söö, sest sul on veel pikk tee ees!»

² EELK Kirikukäsiraamatu Lugemiste raamatus lõpeb perikoop sõnadega «...seisis koopasuus.» Pühakirjalõigu terviklikkuse huvides on soovitatav lugeda ka salmi teine pool ning ka vähemalt järgnev 14. salm, milles korduvad Eelija poolt 10. salmis öeldud sõnad, koos 18. salmiga, mis on otseseks vastuseks Eelija etteheitele ja kinnituseks talle tema ahastuses: «Aga ma jätan Iisraelis üle seitse tuhat: kõik põlved, mis ei ole nõtkunud Baali ees, ja kõik suud, mis ei ole teda suudelnud.» EELK lugemiskavas esitatud kujul on salmivalik põhjendatav valmistumisega Nelipühaks.

³ Heebrea traditsioonis on tegemist ühe raamatuga, varajasim kaheks jagamine on leitav Septuagintas pealkirjadega Βασιλειών Γ' ja Βασιλειών Δ'.

⁴ «Hilised prohvetid» on Jesaja, Jeremija, Hesekiel ja 12 «väikest prohvetit» Hooseast Malakini (Taaniel ei kuulu juudi traditsiooni järgi mitte prohvetite, vaid kirjade (poetilise kirjanduse) hulka.

⁵ Babüloonia Talmud, Baba Bathra 15a.

tegemist on erinevatest allikatest kombineeritud teosega, mis pärineb põhiosas eksiilning sellele järgnevast ajast ja kujutab endast nn deuteronomistlikku ajalookirjandust.

Kuningate raamatut (raamatuid) lugedes on näha, et tavapärase ajalookirjandusega siiski tegemist ei ole, kuna erinevatele ajajärkudele ja isikutele (eeskätt kuningatele) pööratakse ebaproportsionaalselt palju või vähe tähelepanu. Pool 1. Kuningate raamatust on pühendatud Saalomonile (seejuures pööratakse väga palju tähelepanu Jeruusalemma templi ehitamisele ja pühitsemisele), samal ajal on aga näiteks kahele Põhjariigi kuningale, kelle valitsemisaeg oli Iisraeli ajaloos vägagi märkimisväärse tähendusega – Omri ja Jerobeam II-le – jäetud mõlemas raamatus kokku vastavalt vaid kuus ja seitse salmi⁶.

Jumalakartlikule Juuda kuningale Hiskijale, kes «tegi, mis õige oli Issanda silmis, kõigiti nõnda, nagu ta isa Taavet oli teinud»⁷, on antud kolm peatükki⁸, ning Omri pojale, jumalatele kuningas Ahabile ja tema vääritle naisele Iisebelile otsesemalt või kaudsemalt lausa kuus peatükki⁹.

See näitab, et autori taotluseks ei ole mitte anda kiretut ülevaadet Iisraeli ja Juuda [kuningate] ajaloost, vaid tegemist on teoloogilise ja tõepoolest prohvetliku raamatuga, mille eesmärgiks on ligi neljasaja aasta pikkuse ajalooajaloo näitel kujutada Jumala ja Tema rahva vahekorda, ühtlasi ajaloo toimunut, toimuvat ning toimuma hakkavat selle varal seletades ja mõtestades.

Kuningate raamatu[te] valdav suhtumine Põhjariiki ja selle kuningatesse on negatiivne. Põhjus on ilmne: alates Jerobeamist on Põhja-Iisrael taganenud ning andunud väärade jumalateenistusele (vrd 1Kn 12:26–33), kusjuures see ei ole mitte niivõrd poliitiline, vaid eeskätt usuline probleem, kuna see on vastuolus nii Jumala ja Iisraeli rahva vahel sõlmitud lepinguga kui Taavetile antud töötustega ja tema soo jumaliku kutsumusega.

1. Kuningate raamat hõlmab ajavahemiku Taaveti surmast aasta 970 paiku eKr kuni Iisraeli kuninga Ahasja võimuletulekuni 9. sajandi keskel eKr, 2. Kuningate raamat Ahasja surmast kuni Paabeli vangipõlveni 6. sajandil eKr.

Kuningate kõrval (ja enamasti nende vastastegelasena) kujutatakse Kuningate raamatu[te]s Issanda prohveteid, kellest kõige enam ruumi pühendatakse Eelijale ja Eliisale, aga nimetatakse ka teisi, näiteks Miikat ja Jesajat. Kuningad, isegi need, keda

⁶ 1Kn 16:23–28 ja 2Kn 14:23–29.

⁷ 2Kn 18:3.

⁸ 2Kn 18–20.

⁹ 1Kn 16:29–22:40 ja 2Kn 9:30–37.

näidatakse enam-vähem positiivses valguses, suhtuvad prohvetitesse enamasti nagu paratamatutesse tülitakitajatesse, kellega tuleb siiski arvestada ja võimalust mööda hästi või vähemalt neutraalselt läbi saada ning kelle poole pöördutakse (vahel ka vastutahtmist) siis, kui kas kuningas isiklikult või kogu maa on sattunud kitsikusse.

Kuningate raamatu[te] keskseks sõnumiks on kuulutus Issanda ustavusest ning, sõltuvalt sellest, kuidas Jumala rahvas Tema ustavusele vastab, kas õnnistusest ja jumalikust kaitsest või, vastupidi, kohtust ja karistusest. Nii Iisraeli riigi jagunemise kui mõlema kuningriigi langemise põhjusena nähakse eeskätt valitsejate taganemist õigest jumalateenistusest ning oma kohustuste täitmisest rahva juhtimisel ja õigel teel hoidmisel.

Eriti prohvet Eelija tegevuse puhul on oluline Iisraeli püha jäägi temaatika, millel on keskne koht nii tema vastasseisus Baali prohvetitega 1. Kuningate raamatu 18. peatükis, kus ta seab kogu rahva valiku ette, keda teenida – kas Issandat või Baali –, kui ka Eelija põgenemisel tagakiusamise eest ja kohtumisel Issandaga 1. Kuningate raamatu 19. peatükis.

Eelija etteheide Iisraelile ja tegelikult ka Jumalale endale on, et vaid tema üksik on üle jäänud ja temagi hinge tahetakse võtta. Issand kinnitab ennast Eelijale ilmutades, et Ta jätab Iisraelile alles püha jäägi, «seitse tuhat: kõik põlved, mis ei ole nõtkunud Baali ees, ja kõik suud, mis ei ole teda suudelnud» (1Kn 19:18).

Kuningate raamatu[te]s saab ühemõtteliselt nähtavaks ainsa tõelise Jumala meelevald nii Iisraeli kui kõigi teiste riikide ja rahvaste üle, samuti iga üksiku inimese üle, milles tuleb esile ja teostub nii Issanda õnnistus kui vajadusel ka kohtumõistmine ja nuhtlus.

Keelelisi märkuseid

Siis ta tõusis – וַיָּקֶם – sõna קָם – «tõusma», «seisma» – tähendusvarjunditeks on ka «kinnitatud olema», «kindel olema», «püsima».

Selle söömise – הִאֲכִילָהּ – verbist אָכַל – «sööma» – tulenevat sõna אֲכִילָהּ kasutatakse Vanas Testamendis ainult siin; see võib tähistada kas sööki ennast või söömise akti.

Nelikümmend – אַרְבָּעִים – arvu אַרְבָּעִים – «nelikümmend» – peetakse hommikumaadel üheks täiuslikest arvudest; põhjuseks võib olla, et selle aluseks olev verb רָבַע tähistab ruudukujuliseks tegemist või ruudukujuline olemist.

Hoorebi – חֲרֵב – nimi חֲרֵב tuleneb verbist חָרַב ja tähendab kuiva paika, veeta kõrbe, tühermaad.

Ühte koopasse – אֶל־הַמְּעָרָה – siin võib olla mõeldud kas ühte juhuslikku koobast või ühte kindlat koobast; viimast varianti eelistavad uurijad seostavad selle 2Ms 33:22 nimetatud kaljulõhega, milles Issand varjas Moosest, kui Ta ennast temale ilmutas.¹⁰

Issanda sõna – דְּבַר־יְהוָה – väljend יהוה יְהוָה – «JHWH sõna» –, tähistab eeskätt Issanda käest tulnud ja edasi antud prohvetlikku sõna, samuti võib see väljendada Jumala enda kogetavat kohalolu. Sõna «Issand» asemel kasutatakse originaalis siin ja edaspidi Jumala nime יהוה .

Mis sa siin teed – מַה־לְךָ פֶּה – siin võib olla tegemist nii neutraalse kui ka tõrjuva küsimusega: «Mis sul siia asja on?»¹¹

Ma olen tõsiselt ägestunud – קָנָא קָנֵאתִי – sõna קָנָא , mida siin kasutatakse tegevuse intensiivsuse väljendamiseks kahekordselt, tähistab eeskätt kiivust, armukadedust ja sellest ajendatud ägestumist, viha.

Vägede Jumala – אֱלֹהֵי צְבָאוֹת – sõna צְבָא tähistab eeskätt sõjaväge ja sõjaväeteenistust, ülekantult ka suurt hulka¹², aga vahel ka taevaseid ebajumalaid¹³.

Sest...on hüljanud – כִּי־עָזַב – sõna עָזַב tähendab «[kõidikuid] valla laskma», «minna laskma», «maha jätma», «hülgama», «[hooletusse või saatuse hooleks] jätma».

Sinu lepingu – בְּרִיתְךָ – sõna בְּרִית tähistab kas inimeste omavahelist või inimeste ja Jumala vahel sõlmitud kokkulepet, lepingut.¹⁴

Nad on kiskunud maha – הָרִסוּ – sõna הָרִס tähendab «maha kiskuma», «purustama».

Sinu altarid – אֲתֵּמִזְבְּחֹתֶיךָ – sõna מִזְבֵּחַ – «altar» – tuleneb eeskätt ohvritoomiseks tapmist tähistavast verbist זָבַח .

¹⁰ 2Ms 33:22 ei kasutata küll mitte sõna מְעָרָה – «koobas», vaid sõna נִקְרָה – «lõhe», «auk».

¹¹ Vrd 1739. aasta tõlkega: «Mis sul on siin teggemist, Elias?»

¹² Vrd nt 1Ms 2:1: Nõnda on taevas ja maa ning kõik nende väed valmis saanud.

¹³ Vrd nt 2Kn 17:16; Jr 19:13; Sf 1:5.

¹⁴ Eestikeelse tõlke sõnade järjekord «Iisraeli lapsed on hüljanud Sinu lepingu» ei anna hästi edasi originaali rõhuasetust, mille puhul בְּרִיתְךָ – «Sinu lepingu» – on enne kui בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – «Iisraeli lapsed». Rõhk on justnimelt «Sinu lepingul», nii et veidi parafrasides võiks tõlkida: «Nad on hüljanud Sinu lepingu, need Iisraeli lapsed...» Samasugust sõnade järjekorda kasutatakse originaalis ka altarite mahakiskumisest ja prohvetite tapmisest kõneldes ning taolist rõhuasetust ilmestab ka tõik, et Septuagintas seisab siinkohal hoopis ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ – «Nad on hüljanud Sinu, [need] Iisraeli lapsed.»

Ja...Sinu prohvetid – וְאֵת־נְבִיאָיִךְ – sõna נְבִיא – «prohvet» – tuleneb verbist נָבֵא – «prohvetlikult kõnelema» –, mille üheks kaastähenduseks on ülevoolav pulbitsemine või väljavalamine.¹⁵

«**Mine välja ja seisa mäe peal ISSANDA ees!**» **Ja vaata, ISSAND läks mööda** – pidades silmas järgnevat sedastust, et Issandat ei olnud ei tuules, maavärisemises ega tules, võiks tõlkida ka: «Mine välja ja seisa mäe peal ISSANDA ees, ja vaata ISSANDAT mööda minemas.»¹⁶

Tugev – גְּדוּלָה – sõna גְּדוּלָה tähendab eeskätt «suur», ülekantult ehk ka «tugev».

Ning võimas – וְחֲזָק – sõna חֲזָק tähendab «tugev», «võimas» (vrd 1739. aasta Piibel: «... suur ja kange tuul»¹⁷).

Lõhestas – מִפָּרַק – sõna פָּרַק tähendab «lõhestama», «rebestama», «[ära] rebima», «ära murdma».

Ja purustas – וּמִשָּׁבַר – sõna שָׁבַר tähendab «[tükkideks] murdma», «purustama».

Vaikne – דְּמָמָה – sõna דְּמָמָה tähendab «vaikus», «rahu», ka «tasane sosin».

Tasane – דְּקָה – sõna דְּקָה tähendab «väike», «õhuke», «kõhetu», ka «kerge», «õrn».

Sahin – קוֹל – sõna קוֹל tähendab «häääl», «heli» ja võib tähistada ka taolisi loodusheliseid nagu «[vihma]kahin», «[vee]kohin», «[tuule]sahin».¹⁸

Siis ta kattis – וַיִּלֶט – sõna לוֹט tähendab «[millessegi] mähkima», «[kinni] katma», sellest tulenevalt ka «peitma», «varjama».

¹⁵ Niisiis on prohvetlik kõnelemine teatavas mõttes [inimlikult] kontrollimatu, see ei allu prohveti enda tahte, vaid pulbitseb või purskub temast nagu vesi allikast.

¹⁶ Originaalis kasutatud partitsiipi עֲבָרָה võib tõlkida nii mineviku, oleviku kui tulevikuna. Jumala ilmumine Eelijale meenutab siin ka Tema eneseilmutust Moosesele 2Ms 33–34; sealgi kõneldakse sellest, kuidas «Issand läks mööda tema eest» – וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל־פְּנֵיָי .

¹⁷ Kuna sõna חֲזָק – «tugev», «võimas» – ei ole mitte sõnale רַחַק – «tuul» – vastavas naissoo vormis, vaid meessoos oma, nagu ka järgnevad פָּרַק – «lõhestama», «rebestama» – ja שָׁבַר – «purustama», «tükkideks murdma» –, võiks ehk tõlkida ka: «...suur tuul, võimsalt mägesid lõhestav ja kaljusid purustav».

¹⁸ Sama sõna קוֹל – «häääl» – kasutatakse ka järgmises salmis, niisiis ei kõneta seal Eelijat mitte «üks häääl», vaid seesama «häääl» või «sahin», milles Eelija tunneb ära Issanda enda kohalolu. Kogu väljendi «vaikne, tasane sahin» võiks tõlkida ka «häääl, õrn sosin».

Kuuega – כֹּחַ – sõna כֹּחַ tähendab nii «kuub», «keep», kui ka «au[hiilgus]», «kuulsus», «suurus», «vägevus».¹⁹

Sisuline analüüs

Prohvet Eelija ahastus ja läbikatsumine 1. Kuningate raamatu 19. peatükis järgneb tema välisele triumfile Karmeli mäel. Eelija saavutas Baali prohvetite üle nii moraalse kui füüsilise võidu, peale selle tõestas ta enda kui jumalamehe suurust oma palvega vihmasadu tuues – nii et inimlikult vaadates on see, mis järgnes, täielik ootamatus.

Midagi üllatavat ei ole Iisebeli vihas ega tõotuses Eelija hukata (1Kn 19:2) ega isegi Eelija põgenemises (1Kn 19:3) – kuigi see on teatavas vastuolus tema äsjase jõudemonstratsiooniga Baali prohvetite arvel –, küll aga on äärmiselt rabav see, kui kiirelt ja rängalt leiab aset Eelija moraalne langemine: vaevalt päeva või paari möödudes soovib ta juba surra, kuna ta «pole parem oma vanematest» (vrd 1Kn 19:4).

Nii sellest kui ka Hoorebil Jumalale näkku paisatud emotsionaalsest sõnatulvast (mille tonaalsust on tõlkes väga raske edasi anda) on näha, et jumalamees Eelija süüdistab teda tabanud katsumustes vähemalt osaliselt Jumalat ennast. Ta on «tõsiselt ägestunud Issanda, Vägede Jumala pärast», tema nimel (Tema eest?) astunud vastu nii kuningale ja kuningannale kui ebajumalaprohvetitele, toonud taevast alla nii tule kui vee, aga Jumal... Iisraeli lapsi Issanda lepingu hülgamises, ohvrialtarite purustamises ja prohvetite tapmises süüdistades laseb ta oma osa saada ka Jumalal endal: «Sinu lepingu», «Sinu altarid», «Sinu prohvetid!» Seejuures mõjub üsna iroonilisena tõsiasi, et alles äsja oli Eelija ise Baali prohvetid tapnud ning vähemalt ühe Issanda altari rusudest üles ehitanud.

Tahes-tahmata jääb mulje, et prohvet ei ole Jumalaga rahul ning on valmis kogu oma kibestumise Tema peale välja valama. Jumal lasebki sellel sündida, nii selleks, et Eelijale endale õppetundi anda – mitte niivõrd tema noomimiseks või teatava enesekesksuse eest karistamiseks, kuivõrd tema julgustamiseks ja kinnitamiseks –, kui ka selleks, et tema kaudu anda tulevikutõotus kogu oma rahvale.

Eelija arvab oma ägeduses ja kibestumises, et tema ükski on Issandale ustavaks jäänutest alles ning on karta, et peagi võetakse temagi hing, Jumal aga kinnitab talle, et neid, kes on üle jäänud, on seitse tuhat, see tähendab tuhat (sõna אֶלֶף – «tuhat» – tähistab muuhulgas ka suurt väehulka) korda täiuslik arv seitse. Veelgi enam: nad ei ole mitte

¹⁹ Siinkohal, Issanda suuruse, vägevuse ja auhiilgusega palgest palgesse seistes, on see kahekordne tähendus vägagi kõnekas. Kuna Issand esitab Eelijale kohe sõnasõnalt sama küsimuse, mille ka 9. salmis, võime Tema suuruse ja vägevuse ilmutuses näha isegi teataval määral iroonilist vastust Eelija ägestumisele ning kutset tõsiselt järele mõtelda, mida ta on sealt – Issanda pühalt mäelt – ikkagi otsima tulnud. Eelija vastus 14. salmis (mis kordab 10. salmis öeldut) ei näita esialgu küll kuigi suurt mõtteviisi muutust.

lihtsalt «üle jäänud», vaid Issand on nad ise endale «üle jätnud» (vrd 1Kn 19:18), ning see tähendab täiesti selgelt ja üheseltmõistetavalt, et Temal on täielik kontroll kõige üle, mis sünnib olgu Iisraeli rahva või kogu maailma ajaloos.

Kuigi kõige kõnekamaks pildiks Eelija ja Jumala Hoorebi mäel kohtumise loos on kahtlemata viis, kuidas Issand ennast talle viimaks ilmutab – «õrna sosinahäälena» –, on äärmiselt mõtlemapanev ka Eelijale esitatud ja vististi päris lõpuni vastamata jäänud küsimus: «Mis sa siin teed?» või «Mida sa siit otsid?» See on küsimus, millele – eriti Jumalaga kohtudes ja Tema ette astudes – tasub igapäev püüda vastust leida. Muuhulgas ka katsudes mõista, keda või mida siis ikkagi tegelikult otsitakse, kas Jumalast ja hingeõndust või mingit muusugust eneseteostust.

Jutluseks

Ülestõusmisaja seitsmes pühapäev kannab ladinakeelset nime *Exaudi* – «Kuule» –, mis pärineb pühapäevase missa vanakiriklikust algussalmist «Kuule, Issand, mu häält, kui ma hüüan Su poole, halleluoja. Sulle ütleb mu süda: Ma otsin Su palet. Sinu palet, Issand, ma otsin – ära peida oma palet mu eest, halleluoja, halleluoja.» (vrd Ps 27:7–9)

Pühapäeva vanakiriklikuks Evangeeliumiks (Jh 15:26–16:4) on Jeesuse töötus jüngritele saata neile Trööstija (Lohutaja), Tõe Vaim, kes annab Temast ja Isast tunnistust ning kinnitab Issanda omasid ka siis, kui neid taga kiusatakse. Vanakiriklikuks Epistlikuks (1Pt 4:7–11), on apostli manitsus kõigi asjade lõpu lähedust silmas pidades olla arukad ja ustavad Jumala armu heade majapidajatena.

EELK lugemiskava järgi loetakse 2. lugemisaastal teise pühakirjalugemisenä Ap 1:12–14, mis kõneleb jüngrite palveosadusest pärast Jeesuse taevasseinemist ja enne Püha Vaimu väljavalamist. Evangeeliumiks (Jh 7:37–39) on Jeesuse poolt lehtmajadepühal kõneldud sõnad Pühast Vaimust kui Temasse uskujate ihust voolavast elavast veest.

Kuna tegemist on viimase pühapäevaga enne Püha Vaimu väljavalamist tähistavat Nelipüha, kõnelevad pühakirjalugemised vähem või rohkem kui mitte otseselt Pühast Vaimust, siis Püha Vaimu väljavalamisega kaasnevast.

Nii olid kaksteist apostlit enne Nelipüha koos Jumalaema ja paljude teistega «püsivalt ühel meelel palvetamas» (Ap 1:14), oodates Issanda antud töötuse täitumist, mille läbi neist pidid saama Tema «tunnistajad Jeruusalemmas ja kogu Juuda- ja Samaariamaal ning ilmamaa äärteni» (Ap 1:8).

Kaudselt on Nelipühal toimuva Püha Vaimu väljavalamisega seotud ka Jeesuse sõnad Püha Vaimu kohta lehtmajadepühal, mis on öeldud üha ägeneva vastasseisu õhkkonnas

variseride ja ülempreestritega ning seavad tõsise ja otsustava valiku ette kõik need, kes Temaga kokku puutuvad (vrd Jh 7:40–52).

Ka Issanda kohtumine Eelijaga Hoorebi mäel annab Temas eneseilmutusena ühelt poolt kahtlemata ainest Jumala olemuse, muuhulgas ka Pühima Kolmainsuse saladuse, iseäranis Püha Vaimu isiku üle mõtisklemiseks, eriti seetõttu, et «Issandat ei olnud tuules... Issandat ei olnud maavärisemises... Issandat ei olnud tules... Ja [siis] tuli vaikne, tasane sahin...» (1Kn 19:11j).

Teisalt aga on see lugu nii prohvet Eelija (kui iga «jumalamehe» ja «-naise») kutsumisest ja kutsumusest. «Mis sa siin teed?» – «Milleks sa siin oled?» – «Kelle au ja tahtmist sa otsid?» – «Kellest sa oled kutsutud tunnistust andma?» Need ja paljud muud selletaolised küsimused ootavad vastust igaühelt, kes tahab kuuluda Issanda jüngrite hulka – nende hulka, kellel on janu tõe ja tõelise elu järele, kes usuvad Kristusesse ning kelle ihust peavad samuti voolama elava vee jõed.

Viimselt on kõik Issanda käes – ent mingil seletamatul põhjusel ootab Ta meiegi tööd ja tunnistust ning on meid valmis selleks kutsuma ja vajadusel, kui oleme Temast kas väliselt või seesmiselt eemale eksinud, ka tagasi kutsuma.

Jutluse võib üles ehitada näiteks järgmiste punktidenä:

1. Prohvet Eelija oli tõeline, andunud ja innukas jumalamees, kes andis ennast kõik, et seista õige jumalateenistuse ja «Jumala õiguste» eest. Eelija tegevuse väliseks tipphetkeks oli kahtlemata tema täielik triumf Baali prohvete üle.
2. Ometi järgnes just sellele triumfile, Eelia elu ja töö välisele tipphetkele, ränk langus: ta pidi mitte lihtsalt põgenema tagakiusamise eest (mis näitas, et tema välinegi võit oli tegelikult olematu), vaid kogema ka täielikku moraalikaotust kuni selleni, et ta ei soovinud enam midagi muud kui surra. Kas ja miks Jumal lubab selliseid katsumusi, sellist «hinge pimedat ööd»? Ta lubab ja isegi tahab seda – miks, sellest pidi Eelija saama aru siis, kui Jumal ennast talle ilmutas.
3. Jumal näitas oma kohalolu Eelijale mitte suures, vaid väikses; mitte jõus, vaid õrnuses ja tasaduses. Jumal näitas Eelijale, et Temal on kontroll ka siis, kui kõik näib olevat kadunud ja lootusetu – ning et see ei ole mitte meie au ega suurus, vaid Tema oma, mis isegi väikses ja madalas avalikuks saades suudab anda elule mõtte ja eesmärgi ning murda surma ja kurja meelevalla.